

45. Obljetnica Dječje kirurgije - Zagreb - Klaićeva ul. (1951.-1996.)

Tomić, Krunoslav

Source / Izvornik: **Paediatrica Croatica, 1996, 40, 149 - 152**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:259:175077>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Children's hospital Zagreb](#)

45. OBLJETNICA DJEČJE KIRURGIJE - ZAGREB - KLAJČEVA UL. (1951 - 1996. g.)

KRUNOSLAV TOMIĆ*

Slika 1. Doc. dr. Branko Poljugan
rukovoditelj Dječje kirurgije od 1951. do 1981. godine

Figure 1. Doc. dr. Branko Poljugan Head of Children Surgery Department from 1951 to 1981.

Dječja kirurgija, kao zaseban medicinski entitet, različito se razvijala u pojedinim zemljama. Ponikla je uglavnom oko neke kirurške jezgre, koja je rješavala prirodne malformacije, npr. ortopedije (Francuska) ili kardiokirurgije (SAD). Izraziti napredak doživljava u drugom i trećem desetljeću ovog stoljeća, da bi se u Hrvatskoj razvila relativno kasno.

Dječja kirurgija u Hrvatskoj osnovana je u veljači 1951. godine u Zagrebu, odlukom Ministarstva zdravstva SR Hrvatske i smještena u bivšem Sanatoriju u Klaićevoj ulici.

* Klinika za dječju kirurgiju
Klinika za dječje bolesti Zagreb
Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Krunoslav Tomić
Klinika za dječje bolesti Zagreb, 10000 Zagreb, Klaićeva 16

Prvim voditeljem službe imenovan je dr. Branko Poljugan, specijalist opće kirurgije, učenik prim. dr. A. Gottlieba, vrsna kirurga i šefa Kirurškog odjela Bolnice Milosrdnih sestara u Zagrebu, koji je odgojio velik broj tadašnjih kirurga u Hrvatskoj.

U početku rada novostvorenog Dječjeg kirurškog odjela prvi suradnici dr. B. Poljugana bili su opći kirurzi dr. Branka Katnić, dr. Josip Dolezil i dr. Ljubo Šantel te liječnici dr. Boris Temer (vodio je anesteziju), dr. Josip Zergollern (ortoped) i dr. Klara Basta (pedijatar).

Odjel je imao 80 postelja.

Dječjoj se kirurgiji, godinu dana nakon osnutka, pridodaje Odjel pedijatrije, koji vodi dr. Feđa Fischer-Sartorius, i tako nastaje Dječja bolnica, kasnije Zavod, a nakon toga Institut za zaštitu majke i djeteta, danas Klinika za dječje bolesti Zagreb.

Kao opći kirurg dr. B. Poljugan odlazi na izobrazbu iz dječje kirurgije prvo u Zürich, vodećem dječjem kirurgu prof. dr. Maxu Grobu, zatim u Pariz prof. dr. M. Fevreu i na kraju u Kliniku za plastičnu i rekonstruktivnu kirurgiju u Edinburghu, koju vodi poznati stručnjak prof. dr. A. B. dr. Wallac.

Ovi su studijski boravci uveliko utjecali na razvoj dječje kirurške struke u nas i stvorene su trajne veze suradnje s tim klinikama.

Godine 1954. formiran je poseban odjel za opeklone. U prvih 10 godina djelovanja u Dječjoj kirurgiji izvršeno je ukupno više od 10.000 operacija (1).

Godine 1960. Ministarstvo zdravlja SR Hrvatske izdaje prvi dekret dr. V. Abramoviću za specijalizaciju Dječje kirurgije; on pred Komisijom Ministarstva polaže ispit 1964. godine i postaje prvi diplomirani dječji kirurg u Hrvatskoj.

U to vrijeme, uz kirurški rad, anesteziju vode dr. B. Temer, dr. I. Pedišić i dr. Lj. Bosnić.

Daljnji razvoj dječje kirurgije neminovno je tražio razvoj subspecijalističkih djelatnosti tako da se 1967. godine formiraju odsjeci i imenuju voditelji:

- odsjek za neonatalnu i dojenačku kirurgiju (Lj. Bosnić),

- odsjek za abdominalnu kirurgiju (L. Burian),

- odsjek urologije (V. Abramović),

- odsjek za opeklone i plastičnu kirurgiju (I. Pedišić),

- odsjek za traumatologiju i kraniocebralne ozljede (K. Tomić),

- odsjek za anesteziologiju i intenzivno liječenje (Lj. Audy-Kolarić),

- godine 1973. osnovan je Odjel za solidne tumore (M. Čepulić).

Kasnije, nakon odlaska starijih kolega, mlađi specijalisti - dr. Ž. Milić, dr. D. Gogolja, dr. T. Vlahović, dr. I. Cigit i dr. B. Javorović - preuzimaju odjele za torako-abdominalnu kirurgiju i dojenačku traumatologiju i anesteziologiju.

Polikliniku, kao samostalni odjel, formiranu 1987. g., prvo vodi prim. dr. I. Fattorini, a kasnije dr. Z. Vrtar.

Sve opsežniji posao, osobito sve veći broj traumatizirane djece, rezultirao je nedostatkom postelja i polikliničkih prostora. To je bio razlog da se 1972. godine osnuje Odbor za izgradnju bolnice, s ciljem da se poboljšaju uvjeti i kvaliteta rada.

Aktivnost Odbora, koji je osnovao i vodio dr. K. Tomić, osigurala je suglasnost grada Zagreba da se izgradi adneksalni bolnički objekt, primarno namijenjen potrebama traumatološke službe. Novac, prikupljen brojnim akcijama i donacijama omogućio je izradu potrebne građevinske dokumentacije, urbanističke i konzervatorske suglasnosti i izradu projekata. U vremenu 1977/8. g. nastaje zasto

Slika 2. Liječnici na dječjoj kirurgiji 1981. godine

Slijeva nadesno - sjede: Lj. Bosnić, L. Burian, V. Abramović, B. Poljugan, K. Tomić, Lj. Audy - Kolarić, I. Pedišić - stoje: I. Fattorini, Z. Vrtar, F. Šuperina, M. Čepulić, F. Jakopović, B. Mihovilović, T. Vlahović, Lj. Radešić, B. Javorović, Ž. Milić, D. Gogolja, I. Cigit

Figure 2. Doctors on the Children Surgery Department - 1981.

From left to right - sitting: Lj. Bosnić, L. Burian, V. Abramović, B. Poljugan, K. Tomić, Lj. Audy - Kolarić, I. Pedišić - standing: I. Fattorini, Z. Vrtar, F. Šuperina, M. Čepulić, F. Jakopović, B. Mihovilović, T. Vlahović, Lj. Radešić, B. Javorović, Ž. Milić, D. Gogolja, I. Cigit

u nastojanjima da se nastavi gradnjom ali 1980/81. g. angažiranjem čitave Bolnice, a posebno ravnatelja prof. dr. Josipa Grgurića, projekt je nastavljen i cjelovito ostvaren 1987. godine.

U to vrijeme - 1981. g. - nakon trideset godina neprekidna vođenja Dječje kirurgije doc. dr. B. Poljugan odlazi u mirovinu. Na mjesto rukovoditelja dolazi doc. dr. K. Tomić.

U veljači 1986. godine, odlukom Znanstvenonastavnog vijeća Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Dječji kirurški odjel prerasta u Kliniku za dječju kirurgiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Za prvog se predstojnika natječajem izabire doc. dr. K. Tomić.

Godine 1987. g. završena je izgradnja adneksa bolničkog prostora, što je omogućilo povećanje bolničkog odjela Klinike na 140 postelja, dobivena je suvremena i

funkcionalna kirurška poliklinika, a prije svega suvremeno koncipirana i opremljena jedinica intenzivne skrbi.

Istodobno je učinjena građevinska rekonstrukcija operacijskog bloka koji je opremljen novom i modernom opremom a uređena je operacijska dvorana za eksperimentalnu kirurgiju.

Nakon završene izgradnje i rješavanja prostornog problema, u vremenu od 1990. do 1995. godine, puna se pažnja posvećuje opremi Klinike, bilo obnavljanjem i modernizacijom postojeće ili nabavom nove. U tom vremenu izgrađena je i opremljena još jedna operacijska dvorana i izgrađena i opremljena suvremena centralna sterilizacija. Na ovim poslovima bio je veoma angažiran ravnatelj Klinike za dječje bolesti Zagreb prim. dr. I. Fattorini.

Proširenjem djelatnosti Klinike, koja uz stručnu, razvija znanstvenu i nastavnu

djelatnost, dolazi 1990. godine do reorganizacije i do podjele u rukovođenju Klinike na dvije funkcije; predstojnika Klinike i rukovoditelja Klinike, koje su funkcije obnašali i još danas obnašaju prof. dr. K. Tomić i prim. dr. Ž. Milić.

Odlukom Ministarstva zdravstva 1994. godine, Klinika za dječju kirurgiju i Klinika za pedijatriju, s pratećim službama postaju Klinika za dječje bolesti Zagreb.

Reorganizacijom rada Klinike za dječje bolesti Zagreb, 1966. godine, izdvaja se Odsjek anestezije, reanimacije i intenzivnog liječenja iz Dječje kirurške klinike i postaje samostalna služba a Klinici se priključuje Odjel otorinolaringologije.

U godinama Domovinskog rata Klinika je angažirana ne samo u liječenju djece stradale u ratu već je aktivno, sa svojim djelatnicima, sudjelovala u radu ratnih

bolnica u Vukovaru, Đakovu i Županji i Ratnoj bolnici u Novom Zagrebu.

U svibnju 1995. g. Klinika je raketirana i pretrpjela je teška oštećenja.

U Klinici za dječju kirurgiju sada rade 142 djelatnika:

kirurzi 19

više med. sestre 15

med. sestre SSS 92

instrumentarke 15

fizioterapeuti 1

U uskoj suradnji u radu Klinike sudjeluju

anesteziolozi i intenzivisti 16

anesteziološki tehničari 8

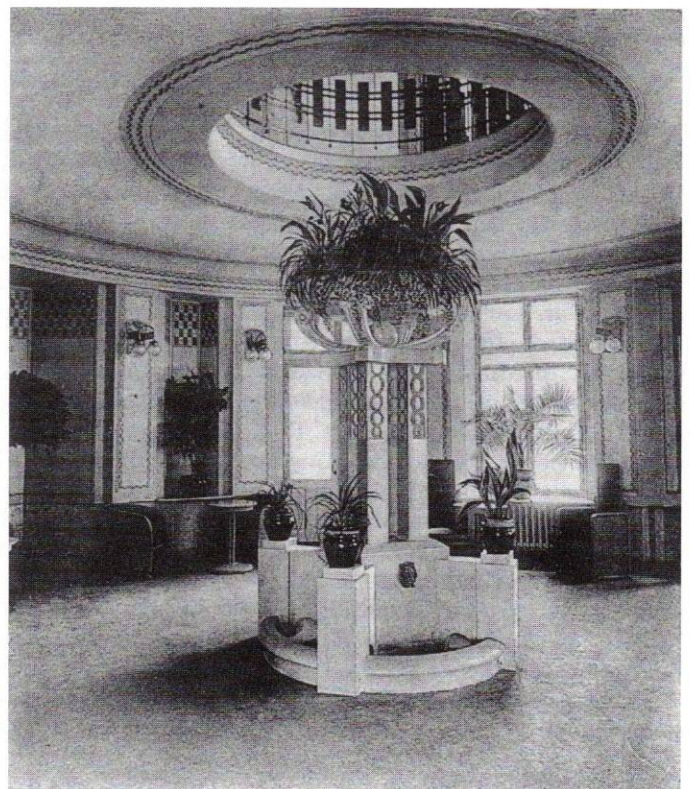
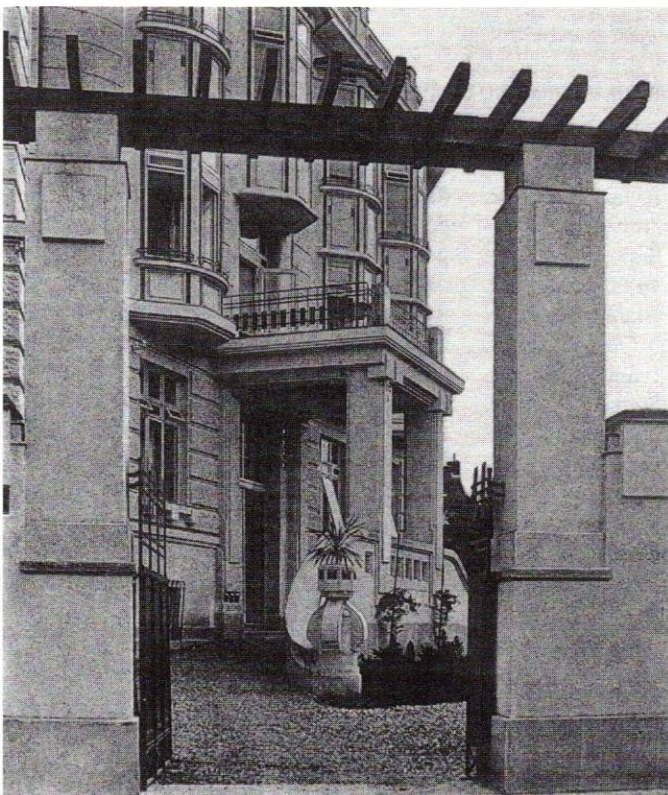
STRUČNI RAD

Djelatnost Klinike razvijala se od početka inauguracijom novih saznanja i metoda na polju dječje kirurške znanosti. Usavršavaju se kadrovi, u zemlji i inozemstvu, posebno u subspecialističkim djelatnostima. Već od osnutka Klinike javlja se prepoznatljiva dječja kirurška djelatnost na polju neonatalne i dojenačke kirurgije (poglavito heilognatoplatoshi-za, hemangioma, megakolona i dr.), opeklina (rana nekrektomija), dječje politraume, dječje anesteziologije i reanimatologije.

O radu Klinike referira se na brojnim stručnim skupovima i kongresima. Unapređenju stručnog rada pridonijelo je i gostovanje istaknutih stranih kirurga (primjerice iz SAD-a, Njemačke, Francuske, Švicarske i Švedske) koji su omogućili da se što bolje i brže upoznaju suvremene metode i mogućnosti u liječenju dječjih kirurških bolesti.

U posljednjem deceniju godišnji prosjek broja hospitalno liječenih bolesnika iznosi između 4.000 - 5.000, u poliklinici oko 50.000 - 60.000 bolesnika i oko 5.000 operativnih zahvata.

Klinika organizira niz simpozija i stručnih sastanaka. Među prvima je, zajedno s Medicinskim fakultetom, započela s tečajevima za trajnu izobrazbu kirurga i organizirala ukupno 14 takvih tečajeva.

Mjerilo priznanja stručnosti Klinike je i priznavanje 17 stručnih naziva primarijusa, koje je Ministarstvo zdravlja Republike Hrvatske dodijelilo kirurzima i anesteziolozima Klinike.

Ministarstvo zdravstva povjerava prof. dr. K. Tomiću izradu elaborata pod naslovom "Metodologija organizacije nadzora nad stručnim radom dječjih kirurških ustanova u sekundarnoj i tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Republici Hrvatskoj", koji je dokument bio osnova za razvoj dječje kirurške zaštite u Hrvatskoj. Klinika je izdašno pomagala formiranju novih dječjih kirurških odjela u Hrvatskoj.

Zapažen je i rad Klinike unutar Hrvatskoga liječničkog zbora. Klinika je bila inicijator formiranja Sekcije za dječju kirurgiju ZLH (1974. g., predsjednik B. Poljugan) a zatim 1994. godine organizira Hrvatsko društvo za dječju kirurgiju (predsjednik V. Abramović i 1996. g. i I. Fattorini). Organizator je svih održanih kongresa dječje kirurgije.

Za predan rad i zalaganje više je djelatnika Klinike primilo državna odlikovanja i priznanja, a prof. dr. K. Tomić Povelju Hrvatskog liječničkog zbora.

NASTAVNI RAD

Nastavni rad započeo je odmah nakon osnivanja Klinike edukacijom kirurga i li-

ječnika sekundaraca iz područja dječje kirurgije. Taj oblik edukacije nastavljen je sve do danas sa specijalizantima dječje kirurgije, ali i svih ostalih specijalizanata koji u programima osnovne specijalizacije imaju i program dječje kirurgije.

Klinika je uključena u poslijediplomsku nastavu Medicinskog fakulteta i danas vodi tri kolegija dječje kirurgije u poslijediplomskim studijima Zaštite majke i djeteta, Ortopedije i Opće medicine.

Nastavni rad tražio je habilitirane nastavnike, što je ostvareno docenturama: B. Poljugan (1975) V. Abramović, K. Tomić (1980) i Lj. Audy-Kolarić (1988), zatim izvanrednim profesurama K. Tomić i V. Abramović (1986).

Na inicijativu prof. dr. K. Tomića, 1988/9. godine, SIZ visokog obrazovanja Republike Hrvatske u nastavni program na Medicinskom fakultetu uvodi se predmet Dječje kirurgije, koji se predaje u okviru Kirurgije.

Tada počinje intenzivan rad sa studentima u turnusnoj dodiplomskoj nastavi i nastavi Obaveznog integralnog kolegija (OBIK).

Danas se u Klinici godišnje obavi ukupno oko 200 sati nastave.

U Klinici je izrađeno 14 diplomskih radova studenata Medicinskog fakulteta i

25 diplomskih radova studenata Više škole za medicinske sestre.

ZNANSTVENI RAD

Usporedno sa stručnim i nastavnim radom u Klinici je puna pažnja posvećena znanstvenom radu, što je iskazano tiskanjem znanstvenih članaka, znanstvenih radova (magisterija i doktorata) i znanstvenih projekata (završena su dva znanstvena projekta Ministarstva znanosti Republike Hrvatske s područja dječje traumatologije, projekt HAZU o dječjim ozljedama u prometu, suradnja na drugim projektima Ministarstva znanosti (solidni tumori, imunologija i dječja trauma i dr.).

Do 1996. g., kada je Odjel anesteziologije i reanimatologije bio sastavni dio Klinike za dječju kirurgiju, sedam je liječnika promovirano u naslov doktora znanosti, a jedanaest u magistre znanosti.

Neki od znanstvenih radova dobili su praktičnu primjenu, osobito oni s područja prevencije dječjeg traumatizma, a rezultati istraživanja pretočeni su u legislativu.

LITERATURA

1. Fischer - Sartorius, F.: Deset godina rada Dječje bolnice u Zagrebu, Arhiv ZMD, 1961; 3: 5-6.
2. Sanatorij u Zagrebu. Svjetlotiskarski zavod Moisinger d.d., Zagreb, 1911.

LJEČNICI KOJI SU RADILI ILI RADE NA DJEČJOJ KIRURGIJI U VREMENU OD 1951. DO 1996. GODINE

Kirurzi: prim. doc. dr. Branko Poljugan, dr. Branka Katnić, prof. dr. sc. Josip Dolezil, prim. doc. dr. Ljubo Šantel, prim. dr. Boris Temer, doc. dr. sc. Josip Zergolern, dr. Marija Frlan, prim. prof. dr. sc. Vladimir Abramović, prim. dr. Ivo Pedišić, prim. dr. Ljubica Bosnić, prim. dr. Libuša Burian, prim. prof. dr. sc. Krunoslav Tomić, dr. Milivoj Kunz, prim. dr. sc. Mladen Čepulić, prim. dr. Ivan Fattorini, prim. dr. Željko Milić, prim. dr. sc. Tomislav Vlahović, dr. sc. Dubravko Gogolja, dr. Zvonimir Vrtar, dr. Irenej Cigit, dr. Miroslav Leko, dr. mr. sc. Mislav Bastić, dr. mr. sc. Andrija Car, dr. mr. sc. Joško Filipušić, dr. Igor Bumči, mr. sc. dr. Tomislav Leutić, dr. Ante Čizmić, dr. Mirko Žganjer, dr. Antun Kljenak, dr. Zoran Bahtijarević, dr. Stjepan Višnjčić.

Pedijatar onkolog: dr. mr. sc. Jasminka Stepan.

Anesteziolozi: prim. doc. dr. sc. Ljiljana Audy Kolarić, dr. Franjo Jakobović, prim. mr. sc. dr. Branko Javorović, dr. Beata Mihovilović, prim. mr. sc. dr. Ljerkica Radešić, dr. Franjo Šuperina, dr. Đ. Brkić, dr. Slobodan Kvalja, prima. dr. sci. Branka Maldini, dr. Stanko Kušt, dr. Juraj Prežigalo, dr. Diana Obranović, dr. Jasenka Jakobović, dr. Ivančica Škorić, dr. Martina Matolić, dr. Sanja Toljan, dr. Marijan Jednačak.

Pedijatri: dr. Karmen Kondža i dr. Lili Mikecin.

U vremenu od 1951. do 1996. godine funkciju glavnih sestara Klinike obnašale su više med. sestre Mira Batić i Tiha Padovan.

Usporedno s razvojem dječje kirurške službe u Dječjoj bolnici u Klaićevoj djeluje od 1955. godine dvogodišnja Škola za dječje njegovateljice a od 1959. g. Srednja

Medicinska škola za medicinske sestre pedijatrijskog smjera (1959 - 1969.) koja je dala prve, u pedijatrijskoj praksi, dobro educirane medicinske sestre koje su ubrzo preuzele funkcije glavnih sestara odjela: Maja Tisaj, Ružica Mršić, Ljiljana Rašić i Zlata Papež. Osim navedenih, funkciju glavnih sestara odjela i poliklinike obnašale su: Marija Prpić, Mira Bratić, Mercedes Kobenzl, Jelena Žuvić, Alma Dobrilović, Mirjana Hriberski, Biserka Grossmann, Asima Plivelić, Ljubica Vlahović, Tiha Padovan, Jelena Miletić, Snježana Kordiš i Jasenka Kuprešanin.

Operacijske dvorane vodile su med. sestre instrumentarke Štefanija Mikac, Antonija Grabler, Dragica Vukdelija i Jagoda Bevandić.

Tajnice Klinike bile su Mira Šimić i Dina Šporer.